

NIET BANG ZIJN

Een kind dat tegen zichzelf zegt: 'Niet bang zijn', heeft waarschijnlijk alle redenen om wel bang te zijn: pesterijen op het schoolplein, geweld thuis of op internet.

Het aantal malen dat deze oproep in de bijbel te vinden is, zou ongeveer overeenkomen met het aantal dagen dat een jaar bevat. Dat doet vermoeden dat er gegronde redenen voor angst is, iedere dag.

Tijdens de tiende Internationale Sabeelconferentie in Palestina en Israël, van 7 – 13 maart, was kolonisatie een belangrijk thema. Een kolonisator spreekt niet mét de gekoloniseerde, hij spreekt óver hem. De kolonisator is superieur, is opgegroeid in een hogere vorm van beschaving en heeft geen behoefte aan informatie over wat de gekoloniseerde wil, wenst en droomt. Tientallen jaren of eeuwen van kolonisatie roepen angst en agressie op. Die komen er vroeg of laat uit. Slaven komen in opstand, pakken hun messen, steken het een en ander in de fik en maken geen onderscheid tussen mensen die hen onderdrukten en hen die zwegen en wegkeken.

De superieure kolonisator zoekt de oorzaak van dit geweld niet bij zichzelf, maar in de ontaarde ander. Die moet worden opgesloten, weggepest, hek erom. Zo kan de gekoloniseerde het beeld dat wij (westerlingen, blank en rijk geworden van de koloniën) van hem hebben gemaakt

niet meer corrigeren of tegenspreken. We blijven in twee bubbels leven en denken dat dat vooruitgang betekent. De muur heeft wel geholpen, zeggen we dan. Het is echt veiliger geworden.

Een gekoloniseerde moet z'n mond houden. Doet hij z'n mond toch open in een poging de waarheid te spreken, dan komen er tegenmaatregelen. Hij is al veroordeeld op het moment dat hij zijn stem verheft tegen onrecht.

Op de conferentie hoorden wij ervaringen van Aborigines, Indianen, de oorspronkelijke inwoners van Zuid Afrika, verhalen over slavenhandel. In al die verhalen was er sprake van oneerlijke ruil: 'Onze cultuur, onze bronnen van inkomsten, ons land, ons verleden en onze toekomst, onze trots werd ons afgenomen. In ruil daarvoor kregen wij een bijbel of... spiegeltjes en kraaltjes'. Wij werden herinnerd aan 'ons' Indië.

In al die verhalen klonk woede, gekwetste trots en er was verzet, wachtlopen bij de demonen: bidden, zingen en dansen.

Wie het voor de gekoloniseerde opneemt is vaak ook een beetje de klos. Dat is eng.

De oproep aan de vrienden van Sabeel in Nederland is: niet bang zijn! Spreek vrijuit over wat je ziet en hoort. Een kerk die uit angst haar stem niet verheft tegen onrecht, is ten dode opgeschreven.

Waarheid maakt vrij, geeft ruimte en leven. Het feest van de opstanding leidt tot opstandigheid.

Willemien Keuning

DE CAMERA ALS WAPEN

Vaak werd hij opgepakt wegens geweld tegen settlers, de bewoners van illegale Joodse nederzettingen in Hebron. Hij werd altijd beschuldigd van 'de eerste klap', zelfs toen hij op zijn eigen grond aangevallen werd. Zo is het denkframe nu eenmaal: Palestijnen vallen joden aan.

Soldaten staan erbij en lachen – en arresteren hem. Hij wil geen geweld gebruiken, maar ook niet steeds onschuldig veroordeeld worden. Hij ontdekte een geweldloos wapen: de camera, waarmee hij begint te filmen als er geweld dreigt. Voor zijn huis heeft hij nu twee grote camera's hangen. Of hij vraagt omstanders snel te filmen met hun smartphone. En hij traint jongeren om te gaan filmen als ze zien dat er iemand aangevallen wordt. 'Youth Against Settlements' heet de organisatie die Issa Amro mee-op-

richtte. Zo verzamelt hij bewijsmateriaal als er iemand aangevallen is en moet vóórkomen. Als er nu incidenten zijn in Hebron, wordt Issa al snel gebeld door nieuwsweders, ook internationale, of hij ook beeld heeft.

fragment uit de Sabeelconferentie door Rien Wattel

VISIE OP BEZETTING EN VRIJHEID

Aan de noordelijke en westelijke zijde van Bethlehem op de Westelijke Jordaanoever heeft Israël een zogenaamde 'afscheidingsmuur' geplaatst. Deze muur maakt het reizen voor Palestijnen moeilijk en snijdt grondbezitters van hun land af. In het noorden van Bethlehem gaat deze muur zelfs door de stad en omcirkelt een heilige plaats, het Graf van Rachel, de vrouw van Jacob in het Oude Testament/Tora. Sinds meer dan tien jaar hebben de inwoners van Bethlehem geen toegang meer tot het Graf, terwijl de muur daar bovendien de ontwikkeling van de stad en het verkeer ernstig belemmert.

Met mijn Palestijns-Nederlandse gezin woon ik in Bethlehem en wandel regelmatig zelf langs de muur. Vanuit de vredesorganisatie waarvoor ik werk, het Arab Educational Institute, hebben we een jaar of vijf geleden het initiatief genomen grote posters op die muur te plaatsen. Daarop staan verhalen uit het dagelijks leven

van Palestijnse vrouwen en jongeren. De posters zijn van dun staal en de verhalen, die door veel pelgrims en bezoekers worden vgelezen, zijn nog steeds zichtbaar. Doel is om de weerbaarheid van gewone mensen te tonen.

Dit jaar wordt op de Westelijke Jordaanoever 50 jaar Israëlische bezetting herdacht. Om niet vast te blijven zitten in het verleden, werkt het Instituut nu aan posters met schilderijen van Palestijnse jongeren en vrouwen. Zij geven daarop hun visie op vrijheid weer. Vorig jaar hielp de Nederlandse kunstenaar Ada Krowinkel hen daarbij, als vrijwilligster. Een actie van de stichting Friends of Young Bethlehem maakte de bekostiging van de kunstworkshops en posters mogelijk. Op 5 juni 2017 wordt de nieuwe 'tentoon-

stelling' geopend, de dag van de herdenking. Dan wordt ook visueel materiaal op de Muur geprojecteerd van tientallen internationale kunstenaars, ook uit Nederland, die hun visie geven op bezetting en vrijheid. Een uitweg uit de openluchtgevangenis van de muur, zoals de mensen het hier benoemen?

Toine Van Teeffelen

DE VIERDE WEG

Meer dan 200 mensen waren zaterdag 4 februari naar de Grote Kerk in Driebergen gekomen om te luisteren naar het levensverhaal van de Palestijnse boer Daoud Nassar. Zijn levensmotto luidt: 'We refuse to be enemies'.

Daoud en zijn familie zijn eigenaar van een groot stuk boerenland bovenop een berg niet ver van Bethlehem, in de Ottomaanse tijd gekocht door hun grootvader. Ze kweken allerlei soorten vruchtbomen. Zij worden omringd door Israëliische

nederzettingen. De kolonisten proberen al jaren het land van de familie in hun bezit te krijgen. Maar Daoud en zijn familie zijn nog steeds eigenaar! Zij zijn verknocht aan hun stuk land en dat is niet te koop.

Hoe is de situatie ter plaatse? Ze zijn van alle voorzieningen als elektra en water afgesloten. Dus hebben ze zonnepanelen geïnstalleerd, een eigen waterbron gegraven en vangen ze het spaarzame regenwater zorgvuldig op. Zo gaan ze ook zorgvuldig met de gegeven mogelijkheden van de schepping om.

De Israëliische autoriteiten geven geen enkele vergunning om bovengronds te bouwen. Gelukkig zijn er grote, mooie beschilderde grotten waarin ze huizen, ook uit de Ottomaanse tijd. Zo kunnen ze de vele vrijwilligers die komen werken op het land, herbergen en de vele gasten uit de hele wereld ontvangen. Zij vertellen daar hun verhaal van de vierde weg, dat ze invullen volgens het voorbeeld van Jezus uit Nazareth: geweldloos, met aandacht voor iedereen die op hun pad komt.

De vierde weg

Wat doe je in zo'n situatie waarin je ogenschijnlijk geen kant op kunt? Daoud beschrijft vier mogelijke wegen:

1. Je kunt geweld met geweld beantwoorden, wat meestal tot nog meer geweld leidt.
2. Je kunt apathisch blijven en je slachtoffer voelen, dan gebeurt er niets en word je door de wereld vergeten.
3. Je kunt vluchten, het land uit. Dat lost niets op.
4. De vierde weg is: niet reageren, maar vanuit jezelf handelen. De ander met zijn 'principes en standpunten' in verwarring brengen, op een vriendelijke en creatieve manier een ander aanbod doen. Daoud en zijn familie kiezen met hun levensmotto 'We refuse to be enemies' voor de vierde weg.

Deze nieuwe weg kost veel innerlijke strijd, zei Daoud. En je weet nooit of het zal helpen tot een goed einde te komen. Hij noemt het een worsteling tot levenslange bekering met als resultaat tot nu toe: ze zijn 25 jaar onderweg en ze zitten er nog!

Je hebt moed nodig als je bang bent of je in een ondergeschikte positie bevindt, máár: het geeft ook de gelegenheid om in die strijd er boven uit te groeien en dan kunnen er wonderen gebeuren. Daoud noemt dat een zegen, die je toekomt. Zulke bemoedigende woorden horen we niet dagelijks in ons eigen bestaan waar de moed ons af en toe in de schoenen zakt. Deze vierde weg was voor velen die middag een eyeopener - en die wil ik graag aan u doorgeven!

Marijke Egelie

Eén bankrekening

Een dezer dagen vindt de kascontrole plaats. Dus nu of binnenkort staat de jaarrekening van Kairos en van Vrienden van Sabeel op de website van Kairos-Sabeel. Vanaf nu is er een gezamenlijke jaarrekening, omdat Kairos en Vrienden van Sabeel zijn opgegaan in de stichting Kairos-Sabeel Nederland. In dit proces is ook de bankrekening van Kairos opgeheven; er is nu één rekening, de oude rekening van Vrienden van Sabeel: NL33 INGB 0003276280, nu ten name van Kairos-Sabeel. Daar kunt u voortaan uw donaties kwijt. Ik zal er met vreugde kennis van nemen.

Hans van Alphen, penningmeester
hjvanalphen@planet.nl

'De duif' op pagina 1 is een Paasverhaal, verankerd op de Muur. Een teken van Sumud van Palestijnen: niet opgeven in de strijd voor vrede en gerechtigheid. Dat wij met hen gaan! Het bestuur van Kairos-Sabeel wenst u gezegende en hoopvolle Paasdagen.